

Huomioitavaa vastaamiseen!!!

- 1. Lue kysymys huolellisesti ja useaan otteeseen.**
  - Selvitä mitä kysytään ja vastaa siihen.
- 2. ”Alleviivaa/ympyröi” kysymyssanat (tai tehtävän anto).**
  - **Tehtäviä/kysymyksiä voi olla kaksi/useita**
    - Arvioi painoarvo, mikä on tehtävässä keskeisin kysymys.

Aluksi huomioitavaa!!!

3. Selvitä avainkäsitteet.
4. Jäsentele: käsitekartta, luettelo tms. pääongelmista/-asioista.

Aluksi huomioitavaa!!!

5. Analysoi aineisto.

- Ensin yleisimmät muutokset, sitten yksityiskohtaisemmin.
- Yleensä muutosten selittämisen lisäksi selitettävä syitä.
- Esitä tarvittaessa lähdekritiikkiä

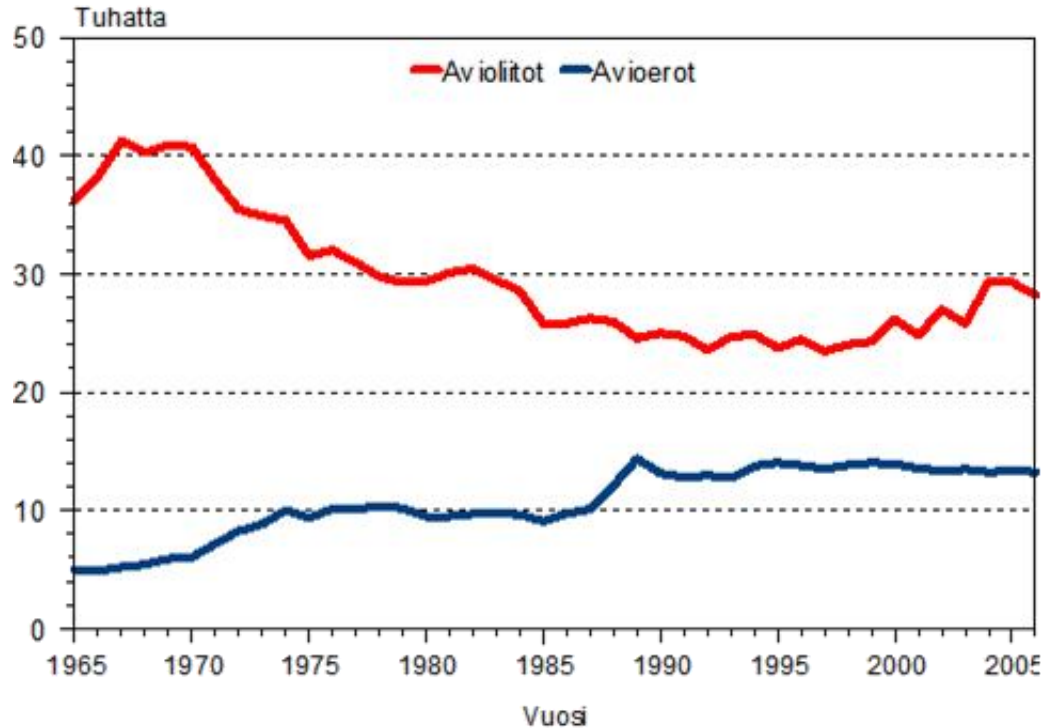
6. Perustele.

7. Selvennä asiaa tarvittaessa havainnollisin esimerkein.

8. Vastaa selkeästi hyvällä suomen kielellä!

Miten vastaan kuvioitehtävään?

Alla on kuvio suomalaisten avioliittojen ja avioerojen lukumäärän kehityksestä vuosina 1965 – 2005.

Tehtävät:

- Selvitä avioliittojen ja avioerojen lukumäärien keskeisimmät muutokset. (8p)
- Miten nämä muutokset ovat selitettävissä? (12p)

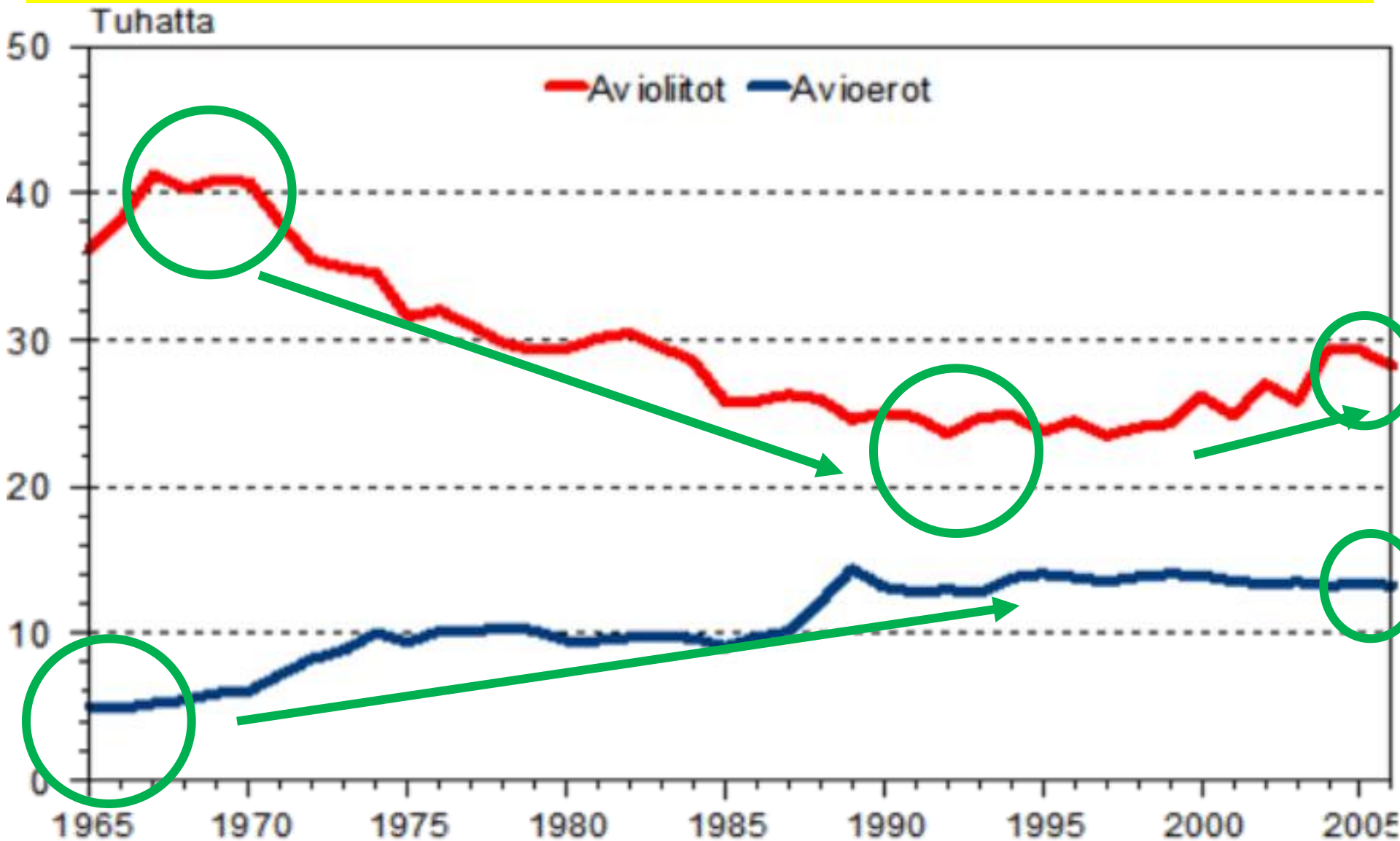
Miten vastaan kuviotehtävään?

- Kun tulkitaan kuviota, ajatuksena ei ole toistaa vuosi vuodelta kuvion tietoja.
- On hyvä pyrkiä kertomaan kuviossa ilmenevien tietojen muutosta, esim. puolittumista tai kaksinkertaistumista.
  - Näin lukija näkee, että vastaaja on ajatellut vastausta kirjoittaessaan.
- Hyvässä kuvion tulkinnassa opiskelija osaa kuvailla sekä avioliittojen että avioerojen lukumäärän kehitystä ja tehdä johtopäätöksiä kehityksestä.

Miten vastaan kuvioitehtävään?

Alla on kuvio suomalaisten avioliittojen ja avioerojen lukumäärän kehityksestä vuosina 1965 –

2 a) Selvitä avioliittojen ja avioerojen lukumäärien keskeisimmät muutokset. (8p)

Huomioita ovat mm. seu

Alkutilanne

Suurimmat muutokset

Lopputilanne

- **1960-luvun lopulla avioliittoja 40 000 joka vuosi.**
- **1970-luvulla solmittujen avioliittojen lukumäärä laski nopeasti noin 30 000:een per vuosi ja 1980-luvulla noin 25 000:een per vuosi pysyen suunnilleen samalla tasolla monet vuodet.**
- **2000-luvulla avioliittojen lukumäärä on ollut uudelleen kasvussa niin että niitä solmitaan taas lähes 30 000 vuosittain.**

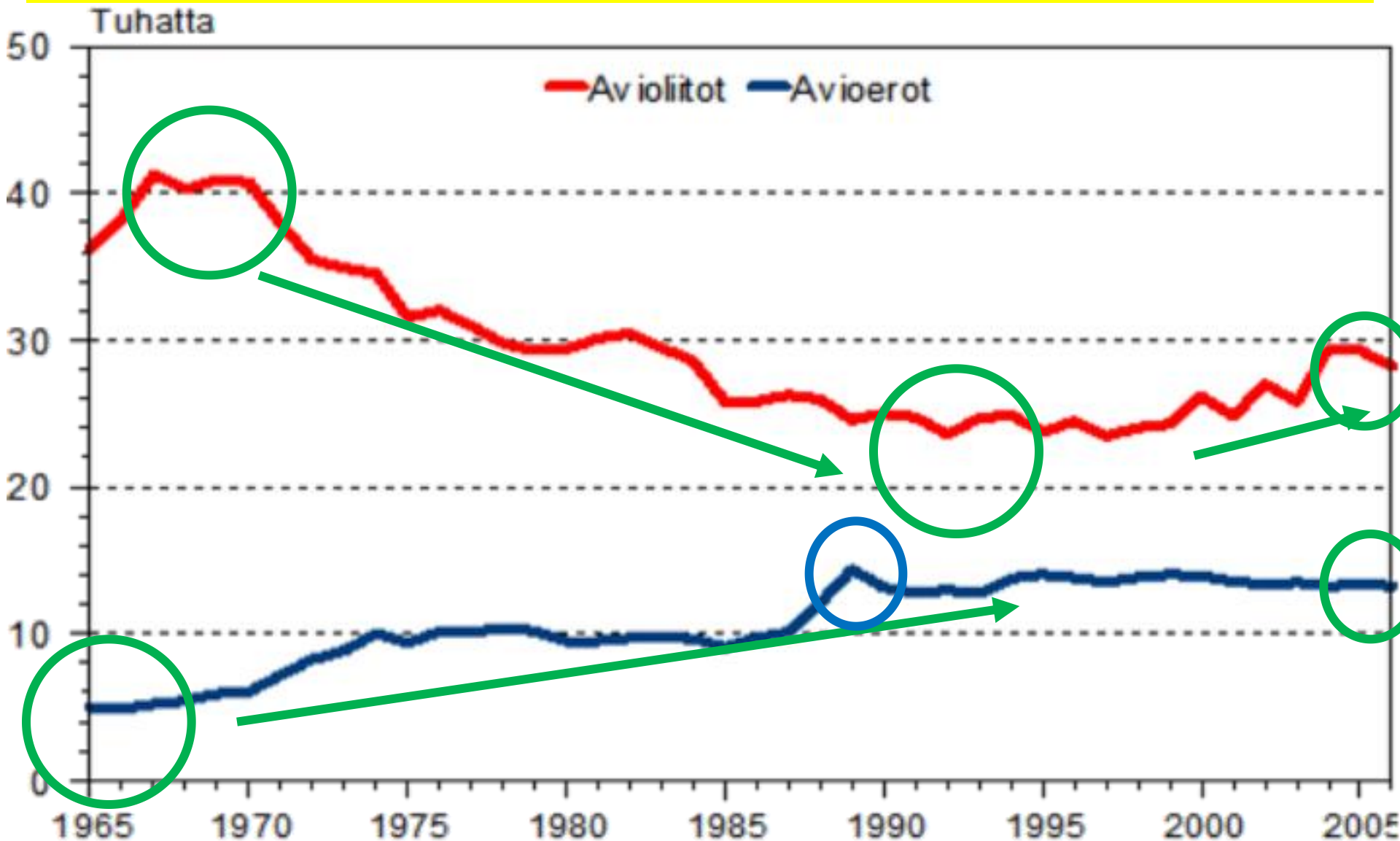
Huomioita ovat mm. seuraavat asiat:

- Avioeroja otettiin 1960-luvulla noin 5 000 vuosittain.**
- 1970-luvulla avioerojen lukumäärä nousi noin 10 000:een vuosittain**
- Avioerojen määrä kaksinkertaistui kymmenessä vuodessa, ja 1990-luvulla avioeroja on ollut noin 14 000 per vuosi.**

Miten vastaan kuvioitehtävään?

Alla on kuvio suomalaisten avioliittojen ja avioerojen lukumäärän kehityksestä vuosina 1965 –

2 a) Selvitä avioliittojen ja avioerojen lukumäärien keskeisimmät muutokset. (8p)

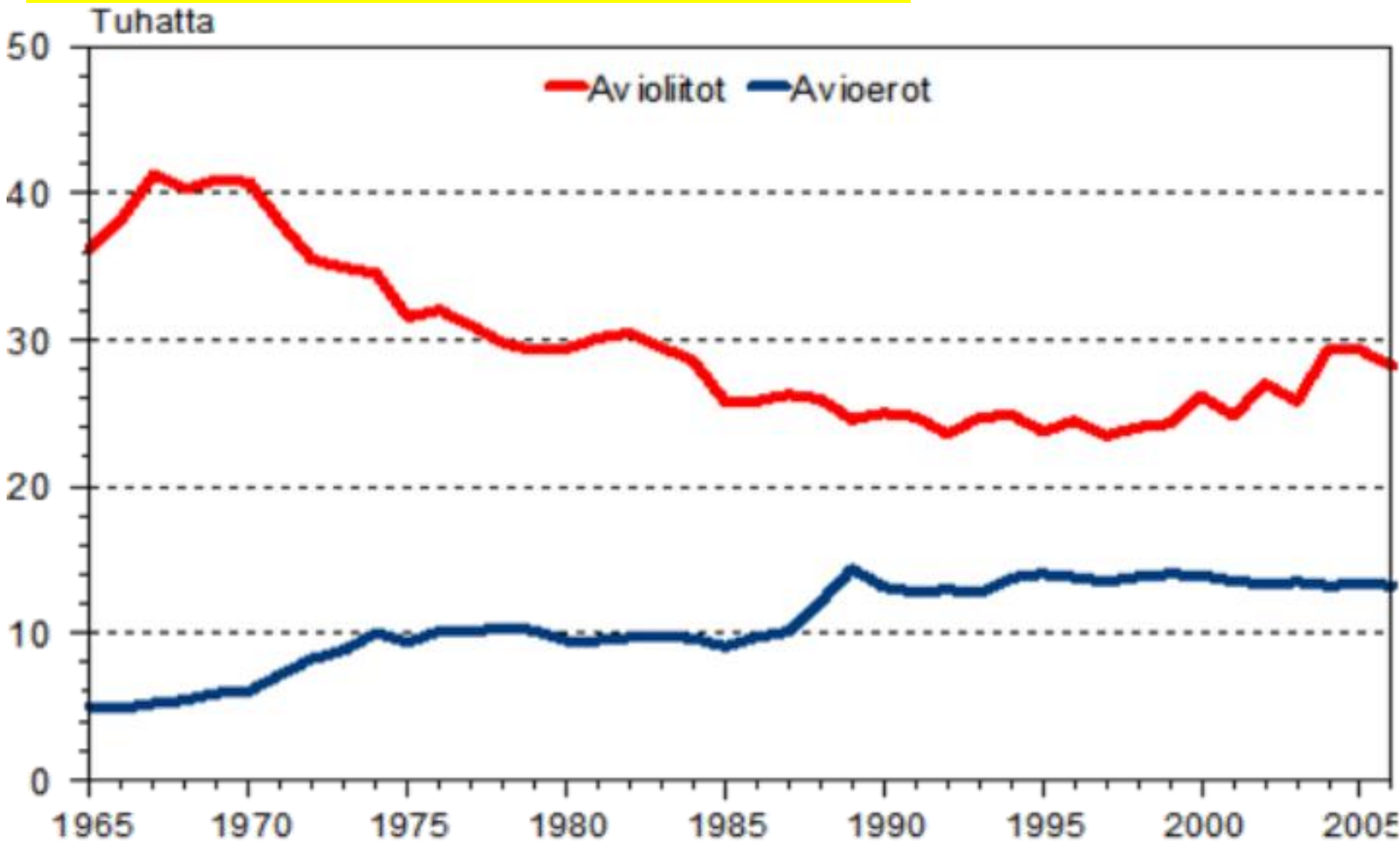
Huomiot lyhyesti:

- Kuvioista on olennaista huomata **avioliittojen lukumäärän lasku, tasoittuminen ja uusi nousu** sekä **avioerojen lukumäärän kolme eri kehitysvaihetta**.
- Kuvion alkuvuosina käyrät ovat kaukana toisistaan, mutta ne lähestyvät toisiaan aivan viime ajan kehitystä lukuun ottamatta.

Miten vastaan kuvioitehtävään?

Alla on kuvio suomalaisten avioliittojen ja avioerojen lukumäärän kehityksestä vuosina 1965 –

b) Miten nämä muutokset ovat selitettävissä? (12p)

Muutosten selittäminen:

Ajanjakso, jota kuvio kuvaa! 1965-2005

Mitä suomalaisessa yhteiskunnassa yleisesti tapahtui näinä vuosikymmeninä? Yleistä taustaa:

- Suomi on kaupungistunut, elinkeinoelämä ja ammattirakenne ovat suuresti muuttuneet.**
- Yhteiskunta on maallistunut, moraaliarvot ja tavat ovat vapautuneet mm. kirkon valvovan silmän alta**
- Avoliitto myös koetaan avioliittoa joustavammaksi yhdessäolon muodoksi.**
- Suhtautuminen avioeroon sallivampi.**

Muutosten selittäminen tarkemmin:

- Avioliittojen lukumäärien kehityksen tarkastelussa on hyvä huomata, että 1960-l ns. suuret ikäluokat olivat avioitumis-iässä, minkä jälkeen ikäluokat vähitellen pienenivät.
- Vastaavasti 1970- ja 1980-l edellä ollut runsas avioitumisbuumi heijastui osaltaan kasvaneissa eroluvuissa.
- 2000-l avioliitto on taas saanut lisää arvostusta ja on jonkinlainen muoti mennä naimisiin.
- Huomattavaa on myös avioliittolain muutos 1980-l lopulla, jolloin säädettiin, ettei eroon enää tarvitse etsiä syyllistä. Eroon riittää se, että jompikumpi puoliso haluaa erota; kuitenkin puolen vuoden harkinta-aika.

Suomen ikärakenne

Paradoksi – ainainen ongelma IIMS:n jälkeen

- 1940-l paljon pikkulapsia
- 1950-l paljon koululaisia
- 1960-l paljon opiskelijoita ja nuorta työvoimaa, lasten osuus vähenee
- 1970-l paljon työvoimaa, lasten osuus vähenee
- 1980-l huoltosuhte edullisin
- 1990-l eläkeläisten määrä kasvaa, lasten osuus pieni
- 2000-l = kestävyysvaje!
- 2010-l ⇒ ?

Miten vastaan tilastotehtävään?

	Keskusta	SDP	Kokoomus	Vasemmisto- liitto	Vihreät	Kristillis- demo- kraatit	Ruotsalainen kansanpuolue
Helsinki	8,1	24,3	24,0	7,1	18,4	3,4	7,0
Uusimaa	13,5	25,6	23,4	9,1	10,5	3,6	10,3
Pirkanmaa	16,6	25,6	22,8	12,5	9,7	6,1	–
Vaasa	33,9	15,8	11,5	4,4	2,4	7,8	18,6
P.-Savo	38,2	20,8	11,9	12,0	5,7	9,4	–
P.-Karjala	37,6	34,9	9,7	4,9	6,6	4,3	–
Lappi	44,8	14,5	10,2	25,6	2,1	0,8	0,2
Koko maa	24,7	24,5	18,6	9,9	8,0	5,3	4,6

Oheinen taulukko kertoo puolueiden ääniosuudet prosentteina vaalipiirin kokonaisäänistä eräissä vaalipiireissä sekä koko maassa vuoden 2003 eduskuntavaaleissa (pienimpien puolueiden osuus on jätetty pois taulukosta).

- Miten vasemmistopuolueiden (SDP ja Vasemmistoliitto) yhteenlaskettu kannatus vaihteli vaalipiireittäin? (2 p.)
- Valitse kaksi vaalipiiriä ja vertaa vaalitulosten pohjalta niiden poliittisen suuntautumisen eroja ja yhtäläisyyksiä. (4 p.)
- Pohdi taulukon sisältämien tietojen perusteella puolueiden kannatuksen alueellisten erojen syitä. (3 p.)

Miten vastaan tilastotehtävään?

- Taulukossa puolueiden ääniosuudet on ilmaistu prosenttilukuina.
- Kaikkia taulukon lukuja ei tarvitse toistaa, vaan tehdä huomioita puolueiden kannatuksen vaihteluista.
- Ensimmäinen tehtävä ohjaa vertaamaan kahden **vasemmistopuolueen** yhteenlasketun kannatuksen vaihtelua, joten siinä on kyettävä yksinkertaiseen yhteenlaskuun ja tehtävä vertailua tulokseksi saatujen lukujen pohjalta.

Miten vastaan tilastotehtävään?

	Keskusta	SDP	Kokoomus	Vasemmisto- liitto	Vihreät	Kristillis- demo- kraatit	Ruotsalainen kansanpuolue
Helsinki	8,1	24,3	24,0	7,1	18,4	3,4	7,0
Uusimaa	13,5	25,6	23,4	9,1	10,5	3,6	10,3
Pirkanmaa	16,6	25,6	22,8	12,5	9,7	6,1	–
Vaasa	33,9	15,8	11,5	4,4	2,4	7,8	18,6
P.-Savo	38,2	20,8	11,9	12,0	5,7	9,4	–
P.-Karjala	37,6	34,9	9,7	4,9	6,6	4,3	–
Lappi	44,8	14,5	10,2	25,6	2,1	0,8	0,2
Koko maa	24,7	24,5	18,6	9,9	8,0	5,3	4,6

Miten vastaan tilastotehtävään?

	Keskusta	SDP	Kokoomus	Vasemmisto- liitto	Vihreät	Kristillis- demo- kraatit	Ruotsalainen kansanpuolue
Helsinki	8,1	24,3	24,0	7,1	18,4	3,4	7,0
Uusimaa	13,5	25,6	23,4	9,1	10,5	3,6	10,3
Pirkanmaa	16,6	25,6	22,8	12,5	9,7	6,1	–
Vaasa	33,9	15,8	11,5	4,4	2,4	7,8	18,6
P.-Savo	38,2	20,8	11,9	12,0	5,7	9,4	–
P.-Karjala	37,6	34,9	9,7	4,9	6,6	4,3	–
Lappi	44,8	14,5	10,2	25,6	2,1	0,8	0,2
Koko maa	24,7	24,5	18,6	9,9	8,0	5,3	4,6

a)

Vasemmistopuolueiden kannatus oli suurinta Pirkanmaalla, Pohjois-Karjalassa ja Lapissa. Pienintä taas Vaasassa.

Miten vastaan tilastotehtävään?

b)

- Seuraavaksi on itse valittava vertailtavaksi kaksi vaalipiiriä.
- Tärkeää on valita mielekäs pari, jonka poliittisen suuntautumisen eroja ja yhtäläisyyksiä voi verrata.
- Viitetaustana on hyvä pitää mielessä perinteinen jako oikeistoon, keskustaan ja vasemmistoon.
- Esim. **Vaasa** ↔ **Pirkanmaa**, **Helsinki** ↔ **Lappi**, **Uusimaa** ↔ **Pohjois-Karjala**...

Miten vastaan tilastotehtävään?

	Keskusta	SDP	Kokoomus	Vasemmisto- liitto	Vihreät	Kristillis- demo- kraatit	Ruotsalainen kansanpuolue
Helsinki	8,1	24,3	24,0	7,1	18,4	3,4	7,0
Uusimaa	13,5	25,6	23,4	9,1	10,5	3,6	10,3
Pirkanmaa	16,6	25,6	22,8	12,5	9,7	6,1	–
Vaasa	33,9	15,8	11,5	4,4	2,4	7,8	18,6
P.-Savo	38,2	20,8	11,9	12,0	5,7	9,4	–
P.-Karijala	37,6	34,9	9,7	4,9	6,6	4,3	–
Lappi	44,8	14,5	10,2	25,6	2,1	0,8	0,2
Koko maa	24,7	24,5	18,6	9,9	8,0	5,3	4,6

Miten vastaan tilastotehtävään?

- **c-tehtävässä tilastotiedot ovat lähtökohta puolueiden alueellisen kannatuksen erojen pohdinnalle.**
- **Tilasto kertoo puolueiden huomattavat kannatuserot esim.**
  - **maaseutu – kaupunki** -akselilla tai
  - **syrjäseutujen ja kasvukeskusten** välillä
  - **Elinkeinorakenne**
  - ....

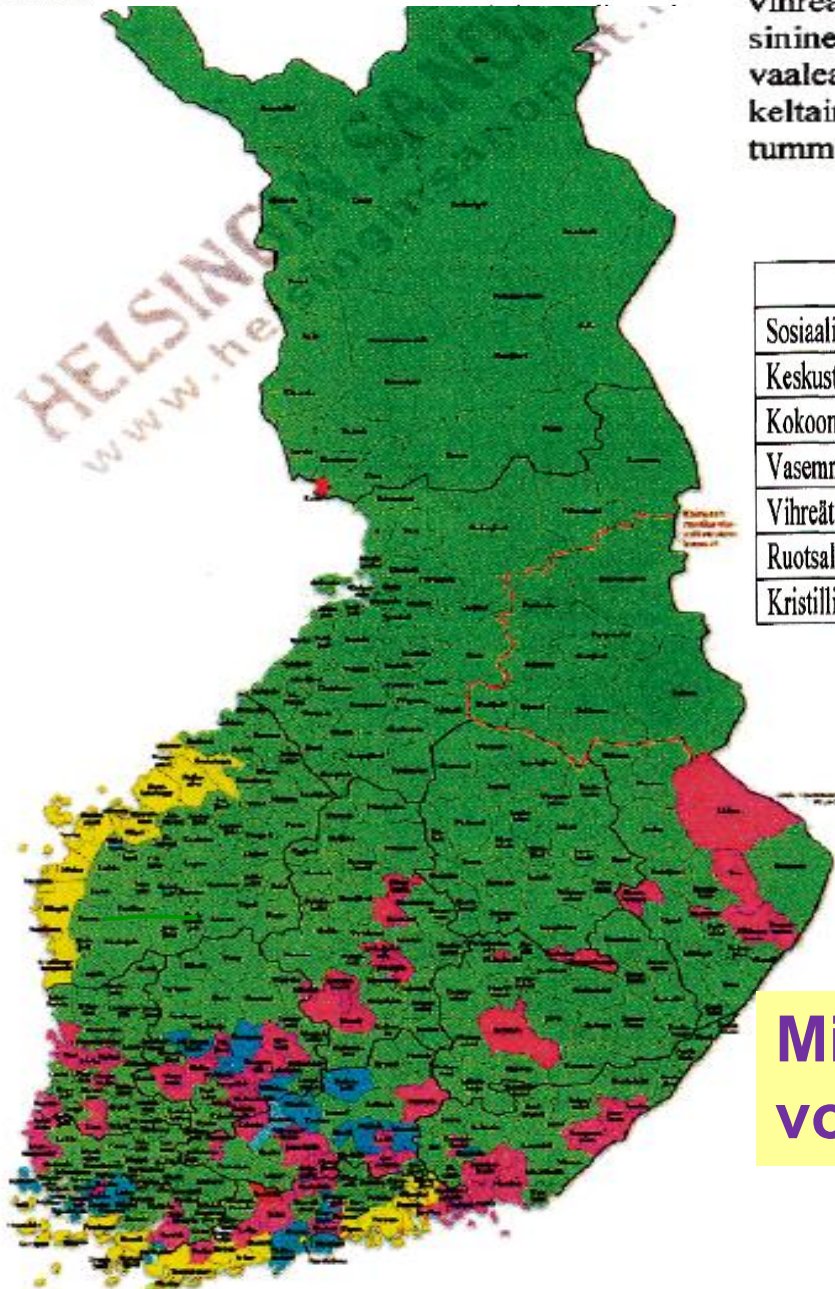
Miten puolueiden kannatus näkyy?

- **Kesk.:**
- **SDP:**
- **Kok.:**
- **Vas.:**
- **Vihr.:**
- **KD:**
- **RKP:**
- **PS:**

Miten puolueiden kannatus näkyy?

- **Kesk.:** maakunnat → maalaiset
- **SDP:** tehdaspaikkakunnat → työläiset
- **Kok.:** Suuret kaupungit → koulutus, liike-elämä, yrittäjäyys
- **Vas.:** opiskelijat, työväki, ”vaihtoehtoihmiset”
- **Vihr.:** Pääkaupunki → opiskelijat, ”vaihtoehtoihmiset”
- **KD:** Koko maa, P-Pohjoismaa erityisesti
- **RKP:** Rannikko → ruotsinkieliset
- **PS:** Kaakkois-Suomi → lopetetut tehtaات

Oheinen kartta kuvaa syksyn 2004 kunnallisvaalien tulosta. Värit kertovat, mikä oli vaalien jälkeen valtuuston suurin puolue kussakin kunnassa. Oheinen tilasto kertoo suurimpien puolueiden vuoden 2004 kunnallisvaaleissa saavuttamat ääniosuudet ja valtuustopaikkojen yhteenlasketun määrän koko maassa.

Värit:
vihreä = Keskustapuolue
sininen = Kokoomus
vaaleanpunainen = SDP
keltainen = RKP
tummanpunainen = Vasemmistoliitto

	Ääniosuus (%)	Valtuustopaikkoja
Sosiaalidemokraattinen puolue (SDP)	24,1	2 585
Keskustapuolue	22,8	4 425
Kokoomus	21,8	2 078
Vasemmistoliitto	9,6	987
Vihreät	7,4	314
Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)	5,2	636
Kristillisdemokraatit	4,0	391

Lähde: Vaalilasto

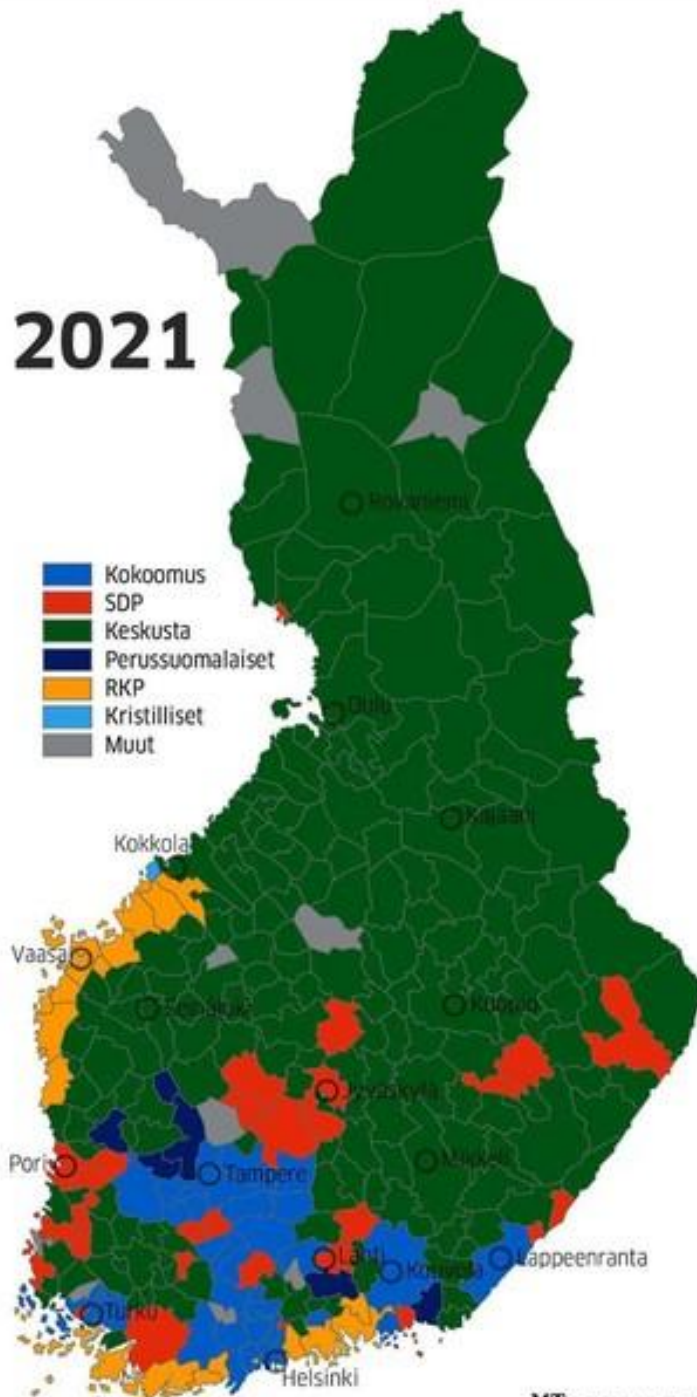
Minkälaisia johtopäätöksiä voit kartasta tehdä?

Suurin valtuustoryhmä kunnittain

2017

2021

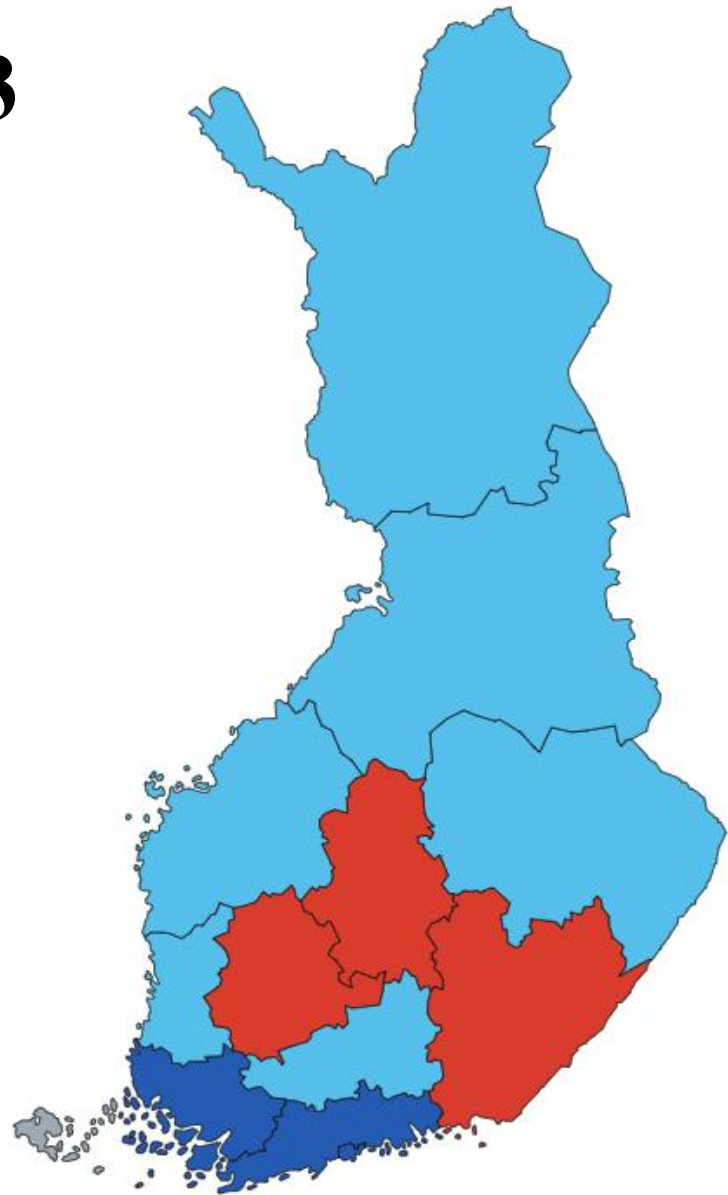

Eduskuntavaalit 2023

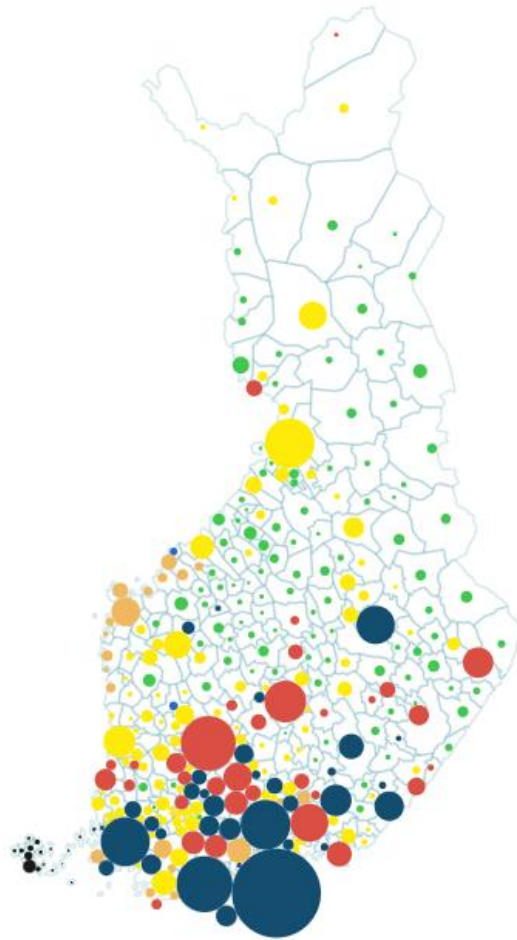
PS

SDP

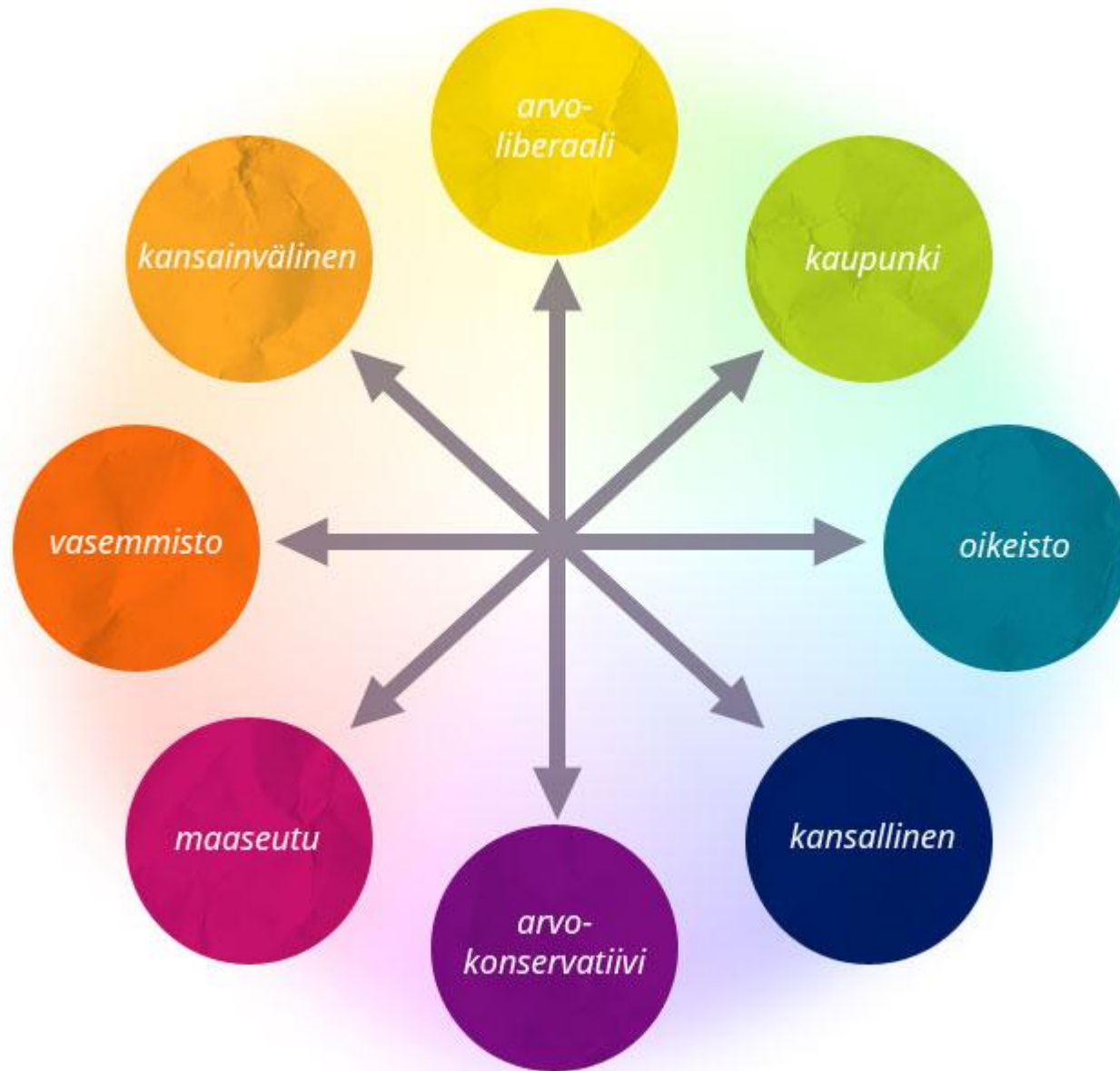
Kokoomus

Eduskuntavaalit 2023

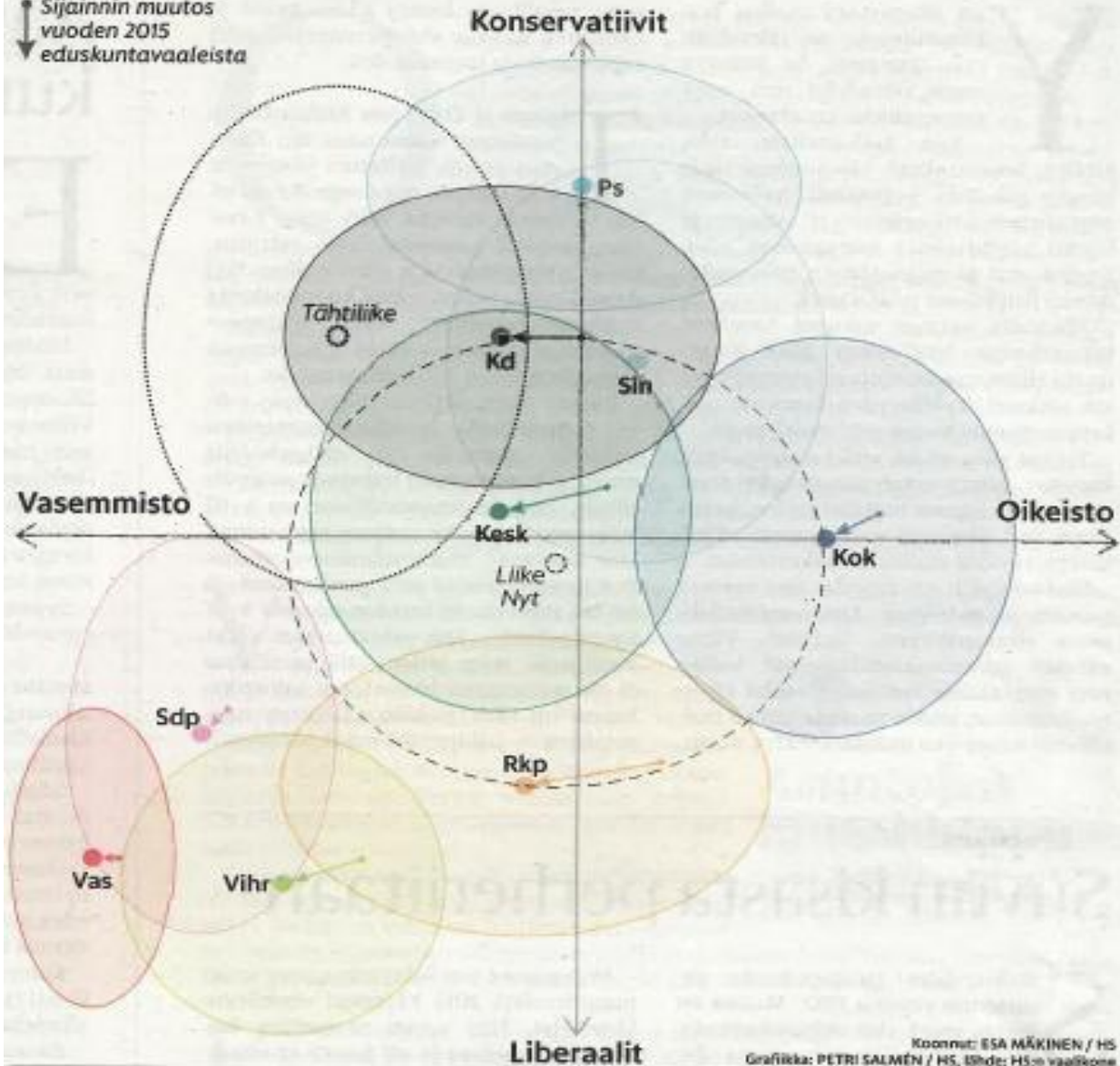
KOK PS SDP RKP KESK KD

Eduskuntapuolueet HS:n arvokartalla

Näin puolueet sijoittuvat arvokartalle ehdokkaidensa vaalikonevastausten perusteella

↑ Sijainnin muutos
vuoden 2015
eduskuntavaaleista

Koonnut: ESA MÄKINEN / HS
Grafiikka: PETRI SALMÉN / HS, lähd: HS:n vaalikone